ततः संसर्गजः स्नेहः पुत्रस्य तव पाण्डवैः। यदि स्यात् कृतकार्य्योऽद्य भवेस्त्वं मनुजेश्वर। १२०
अथ वा जायमानस्य यच्छीलमनुजायते। श्रूयते तन्महाराज नामृतस्यापसर्पति।
कथं वा मन्यते भीष्मो द्रोणोऽथ विदुरोऽपिवा। भवान् वाऽत्र चमं कार्य्यं पुरा वोऽर्थो निवर्त्तते।
इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि आरण्यकपर्व्वणि व्यासवाक्येऽष्टमोऽध्यायः॥ ८॥
॥ धृतराष्ट्र उवाच॥ भगवन्नाहमप्येतद्रोचये द्यूतसम्भवं। मन्ये तद्विधिनाकृष्य कारितोऽस्मीति वै मुने।
नैतद्रोचयते भीष्मो न द्रोणो विदुरो नच। गान्धारी नेच्छति द्यूतं तच्च मोहात् प्रवर्त्तितं।
परित्यक्तुं न शक्नोमि दुर्य्योधनमचेतनं। पुत्रस्नेहेन भगवन् जानन्नपि प्रियव्रत। १२५
॥ व्यास उवाच॥ वैचित्रवीर्य्य नृपते सत्यमाह यथा भवान्। दृढं विद्मः परं पुत्रं परं पुत्रान्न विद्यते।
इन्द्रोऽप्यश्रुनिपातेन सुरभ्या प्रतिबोधितः। अन्यैः सम्वृद्धैरर्थैर्नसुतान्मन्यते परं।
अत्र ते वर्त्तयिष्यामि महदाख्यानमुत्तमं। सुरभ्याश्चैव संवादमिन्द्रस्यच विशाम्पते।
त्रिपिष्टपगता राजन् सुरभी प्रारुदत् किल। गवां माता पुरा तात तामिन्द्रोऽन्वकृपायत।
॥ इन्द्र उवाच॥ किमिदं रोदिषि शुभे कच्चित् क्षेमं दिवौकसां। मनुष्येष्वथ नागेषु नैतदल्पं भविष्यति। १३०
॥ सुरभिरुवाच॥ विनिपातो न ते कश्चिद्दृश्यते चिदशाधिप। अहं तु पुत्रं शोचामि तेन रोदिमि कौशिक।
पश्यैनं कर्षकं क्षुद्रं दुर्ब्बलं मम पुत्रकं। प्रतोदेनाभिनिघ्नन्तं लाङ्गलेन च पीडितं।
निषीदमानं सोत्कण्ठं वध्यमानं सुराधिप। कृपाविष्टाऽस्मि देवेन्द्र मनश्चोद्विजते मम।
एकस्त्वत्र बलोपेतो धुरमुद्वहते ऽधिकां। अपरोऽप्यबलप्राणः कृशो धमनिसन्ततः।
कृच्छ्रादुद्वहते भारं तं वै शोचामि वासव। वध्यमानः प्रतोदेन तुद्यमानः पुनः पुनः। १३५
नैव शक्नोति तं भारमुद्वोढुं पश्य वासव। ततोऽहं तस्य शोकार्त्ता विरोमि भृशदुःखिता। अश्रूण्यावर्त्तयन्ती च नेत्राभ्यां करुणा यती।
॥ शक्र उवाच॥ तव पुत्रसहस्रेषु पीड्यमानेषु शोभने। किं कृपायितमस्त्यत्र पुत्र एकत्र हन्यति।
॥ सुरभिरुवाच॥ यदि पुत्रसहस्राणि सर्व्वत्र समतैव मे। दीनस्य तु सतः शक्र पुत्रस्याभ्यधिका कृपा।
॥ व्यासउवाच॥ तदिन्द्रः सुरभीवाक्यं निशम्य भृशविस्मितः। जीवितेनापि कौरव्य मेनेऽभ्यधिकमात्मजं।
प्रववर्ष च तत्रैव सहसा तोयमुल्वणं। कर्षकस्याचरन् विघ्नं भगवान् पाकशासनः। १४०
तद्यथा सुरभिः प्राह सममेवास्तु ते तथा। सुतेषु राजन् सर्व्वेषु हीनेष्वभ्यधिका कृपा।
यादृशो मे सुतः पाण्डुस्तादृशो मेऽसि पुत्रक। विदुरश्च महाप्राज्ञः स्नेहादेतद्ब्रवीम्यहं।
चिराय तव पुत्राणां शतमेकञ्च भारत। पाण्डोः पञ्चैव लभ्यन्ते तेऽपि मन्दाः सुदुःखिताः।
कथं जीवेयुरत्यन्तं कथं वर्द्धेयुरित्यपि। इति दीनेषु पार्थेषु मनो मे परितप्यते।
यदि पार्थिव कौरव्यान् जीवमानानिहेच्छसि। दुर्य्योधनस्तव सुतः शमं गच्छतु पाण्डवैः। १४५
इति श्री महाभारते आरण्यपर्व्वणि आरण्यकपर्व्वणि सुरभ्युपाख्यानं नाम नवमोऽध्यायः॥ ९॥
॥ धृतराष्ट्र उवाच॥ एवमेतन्महाप्राज्ञ यथा वदसि नो मुने। अहञ्चैव विजानामि सर्व्वे चेमे नराधिपाः।